

تأثیر فرایندهای درک مطلب
بر توانمندی‌های شناختی

مؤلف :

افسانه پورنگ

انتشارات نیکان کتب و چاپ

پاییز ۱۳۹۵

سرشناسه : پورنگ، افسانه، ۱۳۵۴-
عنوان و نام پدیدآور : تاثیر فرایندهای درک مطلب بر توانمندی های شناختی / مؤلف افسانه پورنگ .

مشخصات نشر : زنجان: نیکان کتاب، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری : ۹۴ ص. : مصور ، جدول .
شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۶-۴۰۹-۴ : ریال ۹۰۰۰۰:
وضعیت فهرست نویسی : فیا
موضوع : خواندن
موضوع : Reading
موضوع : خواندن — استنباط
موضوع : Reading comprehension
موضوع : مطالعه و فراگیری
موضوع : Study skills
موضوع : فهم (نظریه شناخت)
موضوع : Comprehension (Theory of knowledge)
رده بندی کنگره : LB ۱۰۵۰ / ۹ ت ۳ ۱۳۹۵
رده بندی دیویی : ۳۷۲ / ۱۶
شماره کتابشناسی ملی : ۴۱۰۰۶۳۶

تاثیر فرایندهای درک مطلب بر توانمندی های شناختی

مؤلف: افسانه پورنگ

چاپ و لیتوگرافی: فانوس

طراحی جلد: حسین شیرمحمدی

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۵

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۹۰/۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۶-۴۰۹-۴

دفتر نشر:

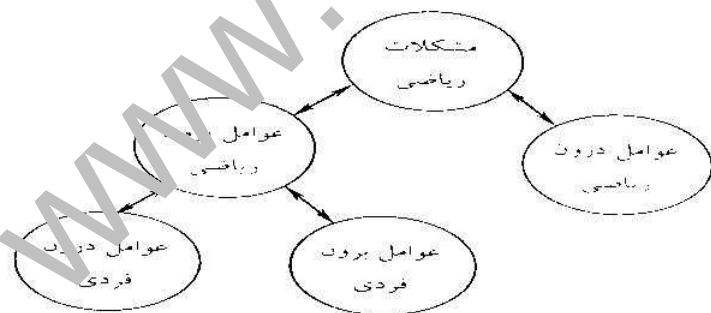
زنجان، چهارراه سعدی، روبروی بانک پاسارگاد، کوچه باقری، ساختمان سپهر، واحد ۴

تلفکس: ۲-۲۳۳۲۵۵۴۱-۲۴

Email: Nikanketab@yahoo.com

www.chaponashr.ir/nikanketab

واقعیت این است که مشکلات تحمیل شده بر شاگردان در کار ریاضی یا منشأ درون ریاضی دارند یا برون ریاضی. مشکلات برون ریاضی نیز یا درون فردی هستند یا برون فردی. مشکلات درون ریاضی ناشی از محتوا، طبیعت و انتزاعی بودن دانش ریاضی و در واقع از جنس ریاضیات می باشد؛ در حالیکه مشکلات برون ریاضی اگر منشأ برون فردی داشته باشند از ویژگی های فردی دانش آموزان در پردازش های ذهنی، یادگیری، انگیزش ها و نگرش ها سرچشمه می گیرند و اگر منشأ برون فردی داشته باشند، ریشه در مسائل دارند که نه مرتبط با ریاضیات هستند و نه ارتباط با ویژگی های فردی یادگیرنده دارند، بلکه متأثر از عوامل فرهنگی، اجتماعی، آموزشی و چگونگی تدریس و نحوه ارزشیابی ها توسط معلمان می باشند و شناسایی علمی مشکلات و آسیب شناسی رفتار و پیسرفت ریاض فراگیران و تلاش واقع بینانه برای رفع آن ها، نیز در حیطه ی آموزش ریاضیات و رسالت برادرش همه کسانی است که به نوعی به تدریس و فعالیت آموزشی مشغول هستند.

شکل (۱) عوامل مؤثر در مشکلات کار در ریاضی

توانایی ضعیف فراگیران در بکارگیری دانسته‌های ریاضی خود در موقعیت‌های مختلف یاددهی - یادگیری و حل‌مسأله، ضعف در ارائه استدلال‌ها، راهبردهای خودساخته و پنداشت‌های غلط از جمله مشکلات جدی پیشرفت ریاضی فراگیران به حساب می‌آید. نقطه آغاز اصلاح نظام آموزشی در جهت کیفیت بخشی به فرایند یاددهی-یادگیری از کجا و چگونه باید شکل گیرد؟ شناسایی علمی این مشکلات و برنامه‌ریزی در جهت رفع آن در حوزه آسیب شناختی کار ریاضی قرار می‌گیرد. از منظر برون ریاضی برخی از مشکلات موجود عبارتند از :

- ۱- پیچیدگی عملیات و فرایند یادگیری انسان و چگونگی پردازش‌های ذهنی و عدم آشنایی با آن‌ها توسط اولیاء و آموزگاران.
- ۲- عدم ایجاد فضا و بستری برای رشد تفکر ریاضی و مهارت‌های تفکر در خارج از کلاس و در کلاس.
- ۳- عدم توجه به تفاوت‌های فردی، قابلیت‌های ذهنی، پردازش اطلاعات و میزان رشد فرایندهای تفکر فراگیران.
- ۴- عدم توانایی در دستیابی به درک درست از مفاهیم ریاضی و در نتیجه توسل فراگیران به یادگیری‌های طوطی‌وار و غیرمعنادار و تأکید بر مهارت‌ها و انجام تمرینات تکراری که منجر به عدم رشد تفکر ریاضی، عدم استنباط و عجز در انجام استدلال در نزد آنان می‌گردد و در ریاضیات پیشرفته‌تر به نوبت خود باقی می‌ماند.
- ۵ شرطی شدن در نوع یادگیری بر پایه‌ی یادگیری طوطی‌وار و غیرمعنادار.
- ۶ فقدان یا ضعف تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی در کار ریاضی.

۷- غیرمرتبط دیدن مفاهیم، گزاره‌ها و عملیات ریاضی وعدم توانایی در ایجاد ارتباط، ترکیب، تعمیم و برداشت‌های یکپارچه و در نتیجه عدم ملاحظه‌ی ارتباط‌های درون ساختاری مطالب ریاضی با یکدیگر درسطوح بالاتر که منجر به ناتوانی برای حل مسائل می‌گردد.

۸- غفلت از تأکید بر رشد تفکر نقادانه، تفکر تصویری، تفکر کلامی، نوشتاری و تفکر تحلیلی.

۹- عدم توجه به تقویت قابلیت‌های پرسشگری و خودپرسی در کار ریاضی.
یکی از دغدغه‌های فراگیر معلمان ابتدایی دانش‌آموزانی هستند که علی‌رغم انگیزه و هوش و توانایی درک مطلب و مهارت ترکیب و تلفیق عبارات و مفاهیم در یادگیری ریاضی، قیاس‌پذیری و یادگیری دچار مشکل می‌شوند و منشأ آن در درس زبان فارسی در امر «خواندن» و «نوشتن» است ولی بر کلیه‌ی دروس از جمله ریاضیات سایه افکنده است. اگر خواننده‌ی مهارت «خواندن» را در دانش‌آموز ارتقاء بخشید، فرایند یادگیری در همه‌ی زمینه‌ها آموخته می‌گردد؛ چرا که از نظر صاحبان اندیشه، «سواد خواندن» یکی از مهم‌ترین توانایی‌هایی است که دانش‌آموز در طول یادگیری‌های خود در سالهای اولیه‌ی دبستان کسب می‌کند و در رشد عقلانی - اجتماعی و عاطفی وی نقش موثر دارد و اساس یادگیری او در دیگر موضوعات را فراهم می‌سازد. معمولاً تاریخ آموزش خواندن حاکی از توجه متوازن به همه‌ی بعد فرایند یادگیری خواندن نیست. در حال حاضر دانش‌آموزان به خاطر روش مکانیکی مهارت‌های خواندن، در یادگیری مطالب پیش از درک مطلب، به حفظ کردن آنها مبادرت می‌ورزند. آنان متن را به روش خلاق نمی‌خوانند درحالی‌که «خواندن» بیش از یک مهارت مکانیکی اهمیت دارد و وسیله‌ای است برای رشد مهارت‌های شناختی عالی، به شرطی که با دیدگاه روانشناختی تدریس گردد.

بنابراین این کتاب تلاشی است برای ایجاد تحول در زمینه‌ی نگرش به نحوه‌ی آموزش فرایندهای درک مطلب در امر «خواندن» که کلید همه‌ی یادگیری‌ها محسوب می‌گردد.

با تقدیم احترام - پورنگ

پاییز ۱۳۹۵

www.ketab.ir

فهرست مطالب

۱۱	 مقدمه
۲۱	 درک
۲۱	 درک خواننداری
۲۲	 سواد خواندن
۲۴	 اهداف خواندن
۲۵	 نگرش‌ها نسبت به موضوع «سوادخواندن»
۲۸	 درک مطلب
۲۹	 فرایندهای درک مطلب
۳۳	 شناخت
۳۳	 حیطه‌های شناختی (فرایندهای تفکر)
۳۷	 مطالعات تطبیقی تیمز و پرلز
۳۹	 اندازه‌گیری
۴۰	 آزمون
۴۰	 ارزشیابی
۴۱	 دیدگاه پیاژه در مورد کودکان ۱۱-۱۰ ساله
۴۱	 مروری بر سایر نظریه‌ها و دیدگاه‌ها
۵۹	 منابع
۶۳	 پیوست‌ها